

بسم الله الرحمن الرحيم

ناموا در قرآن

مهدی ذبیحی

نشر : شعاع

۱۳۹۱

سرشناسه	: ذبیحی، مهدی، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: تاویل در قرآن / مهدی ذبیحی .
مشخصات نشر	: تهران : شعاع . ۱۳۹۰ .
مشخصات ظاهری	: ۱۹۳ ص .
شابک	: ۵۰۰۰ ریال-9-56-5901-964-978 :
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: قرآن- وازنامه‌ها .
موضوع	: تاویل
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ۵۲۰۳/۲ BP۹۱
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۷۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۶۵۹۳۶۳

تاویل در قرآن

نویسنده	: مهدی ذبیحی
ویراستار	: فرهاد فیاض
صفحه آرا	: زهرا ابیانی
ناظر چاپ	: مسعود جعفری
ناشر	: انتشارات شعاع
لیتوگرافی	: سبز گرافیک
چاپ	: کوروش
تاریخ انتشار	: چاپ اول، تابستان ۱۳۹۱
شمارگان	: ۲۰۰۰
قیمت	: ۶۵۰۰ تومان
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۵۹۰۱-۵۶-۹

مقدمه:

قرآن کریم بزرگترین معجزه پیامبر خدا ﷺ است که از جانب خداوند برای هدایت بشریت نازل شده است. کتابی که در معرفی عظمت آن امیر مؤمنان علیه السلام چنین فرموده:

«وله ظهر و بطن فظاهر حکم و باطنه علم، ظاهره انیق و باطنه عمیق له نجوم و علی نجومه نجوم، لا تحصی عجائبه و لا تبلی غرائب» یعنی «[قرآن مجید] دارای ظاهری است و باطنی، ظاهر آن استواری و حکمت است و باطن آن علم و معرفت. ظاهر آن شگرف و باطن آن ژرف است. برای قرآن ستارگانی فروزنده است که ستارگان دیگر را به آن راهنمایی می‌کند. شگفتی‌های آن قابل شمارش نیست و اسرار آن فرسوده شدنی نیست.»

بنابراین آیات قرآن دارای ظاهر و باطن است، ظاهر آن مربوط به احکام و شعائر و باطن آن علوم و معارف را در بر می‌گیرد. اما چگونه می‌توان از این دریا علم و معرفت اسرار نهفته آن را کشف کرد؟ پرسشی است که در روز غدیر خم پیامبر اسلام ﷺ در جمع هزاران نفر از مسلمانان به آن پاسخ داده است.

شوند و با ذات نوری ایشان سنخیت پیدا کنند، به همان مقدار از حقایق قرآن اطلاع پیدا می‌کنند.

به همین جهت است که قرآن همیشه تازه است و حقایق آن کهنه نمی‌گردد، پس با عمل به دستورات آن و اطاعت اولیای الهی می‌توان حقایق تازه‌تری را از کتاب خدا فهمید و در مسیر حق به رشد و تعالی رسید.

مرحوم ابوالحسن عاملی رحمته‌الله در مقدمه تفسیر «مرآة الأنوار» با هدف آشنایی محبان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام با حقایق پنهانی قرآن به بیان علوم و معارف قرآنی در ارتباط با ولایت و امامت پرداخته و سعی کرده تا معانی نهانی مفردات قرآنی را از طریق ائمه هدی علیهم‌السلام به جویندگان راه حقیقت ارائه نماید. ایشان با این هدف، معانی باطنی و یا به اصطلاح تأویلات بیش از ۱۰۰۰ مفردة قرآنی را به صورتی منسجم و بدیع جمع‌آوری نموده و آنها را برطبق حروف معجم تنظیم کرده و در نتیجه یک دایره‌المعارف از مفردات و تک واژه‌های قرآنی به جامعه تشیع عرضه کرده است، و به حق می‌توان گفت این کتاب لغتنامه قرآن از منظر اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام می‌باشد.

این‌جانب هم این کتاب را در نه فصل تدوین کردم که عبارت است از: کلیات، شرح حال مرحوم ابوالحسن شریف، ویژگیهای قرآن کریم، ظاهر و باطن قرآن کریم، اهمیت تأویل قرآن در کلام معصومین، معانی گوناگون در تأویل قرآن، انحصاری بودن علم تأویل، تأثیرات یادگیری علم تأویل، و در نهایت با الگوپذیری از مرحوم ابوالحسن شریف عاملی رحمته‌الله پژوهشی را تحت عنوان «بررسی تأویلی مفردات قرآن» به بیان حقایق در ۳۵ تک واژه قرآنی که با حرف الف شروع می‌شود، انجام داده‌ام.

امید است تلاشی که صورت گرفته است، گامی ناچیز در راه اعتلای علوم و معارف قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام بوده باشد و مورد رضای امام عصر علیه‌السلام قرار گیرد.

منابع مورد استفاده این کتاب از تنوع خاصی برخوردار است و می‌توان آنها را به صورت ذیل تقسیم بندی نمود:

الف) قرآن کریم: از آنجا که قرآن کتاب الهی و بالاترین و بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین و معتبرترین منبع از منابع اسلامی است، اصل کار بر محور واژگان قرآنی گذاشته شده است.

ب) تفاسیر: «تفسیر قمی»، «برهان»، «مجمع البیان»، «عیاشی»، «تبیان»، «نورالثقلین»، «الاهیجی»، «المیزان»، «جوامع الجامع»، «تأویل الآیات»، «نمونه»، «نور» و دیگر تفاسیری که در فهرست منابع خواهد آمد.

ج) منابع روایی: از آنجایی که اهل بیت علیهم‌السلام عدل قرآن و کتاب ناطقند، پس از قرآن کریم سنت و سیره پیامبر و ائمه معصومین علیهم‌السلام و احادیث معتبر ایشان مورد استفاده قرار گرفته که عبارتند از: «نهج البلاغه»، «اصول کافی»، «بحار الأنوار»، «إرشاد شیخ مفید» و «إحتجاج طبرسی».

د) منابع لغوی: «العین»، «لسان العرب»، «مفردات قریب القرآن»، «قاموس اللغة»، «مجمع البحرین» و «التحقیق».